

Decemberzegels, deel 2: 2010 – 2015

Nieuwe waarde aanduiding op de postzegels in 2010.

In het vorige nummer van Novioposta zijn de decemberzegels in guldenwaarden (vanaf 1987) en eurowaarden (tot en met 2009) besproken.

In 2010 is het uiterlijk van de decemberzegels aangepast aan de in juli van dat jaar ingevoerde nieuwe waarde aanduiding op onze postzegels. Er staat dan geen waarde in euro's op, maar een cijfer of een woord (afb. 1).

Mogelijk voorzag het Postbedrijf (TNT post) toen al dat in de nabije toekomst de tarieven voor het verzenden van post vaak zouden worden verhoogd. In de jaren 2010-2024 is dat inderdaad 17 keer gebeurd, in 2013 en 2024 zelfs twee keer!

In het oude systeem zou dat betekenen dat er telkens nieuwe postzegels (in euro waarden) aangemaakt moesten worden en 'het verhaal gaat' dat de (hoge) drukkosten daarvoor bij dit nieuwe beleid een rol gespeeld zouden hebben 1).

Nieuwe waarde aanduiding
Op 1 juli introduceert TNT Post postzegels met een nieuwe waarde aanduiding. Voortaan staat er geen euro aanduiding meer op de postzegels, maar een cijfer.

Nederland 1 en 2, Europa 1 en Wereld 1
Op postzegels voor brieven of kaarten t/m 20 gram komt voortaan een 1 te staan. Afhankelijk van de bestemming staat op de postzegel de aanduiding Nederland, Europa of Wereld. Voor zendingen van 20 tot en met 50 gram binnen Nederland zijn er postzegels met het cijfer 2.

Afb. 1. Gedeelte uit de aankondiging door (toen nog) TNT post van de nieuwe waarde aanduidingen uit juli 2010. De frankeerwaarde van een postzegel wordt aangegeven door een cijfer of woord. •

Jaar	Ned.1	Dec. zegel	Korting
2010	0,44	0,34	0,10
2011	0,46	0,36	0,10
2012	0,50	0,40	0,10
2013	0,54	--	--
2013	0,60	0,55	0,05
2014	0,64	0,59	0,05
2015	0,69	0,64	0,05
2016	0,73	0,65	0,08
2017	0,78	0,73	0,05
2018	0,83	0,78	0,05
2019	0,87	0,82	0,05
2020	0,91	0,86	0,05
2021	0,96	0,91	0,05
2022	0,96	0,91	0,05
2023	1,01	0,96	0,05
2024	1,09	--	--
2024	1,14	1,06	0,08

Tabel 1. Overzicht van de verkoopprijzen van de 'Nederland-1' en de 'decemberzegels' van 2010 t/m 2024. De genoemde prijzen zijn tevens de posttarieven in die jaren 2).

Door de nieuwe manier van tarief aanduiding in een cijfer en/of woord op de postzegels kan dus de 'kostprijs' ervan niet meer afgeleid worden. De eerste postzegel met de 1-waarde (Koningin Beatrix NVPH 2730 in 2010) kostte toen € 0,44. Dat was overeenkomstig het toen geldende enkelvoudig brieftarief binnenland. Dat brieftarief en dus ook de kostprijs van zegels in waarde 1 is in 2024 € 1,14; een stijging van ruim 250 %. De huidige frankeerwaarde van alle 1-zegels is nu € 1,14, ook als ze in het verleden voor een lagere prijs zijn aangeschaft.

De nieuwe waarde aanduiding is ook van toepassing bij de decemberzegels: vanaf 2010 staat - in plaats van het tarief - het woord DECEMBER op de zegels.

In Tabel 1 zijn de tarieven (en dus de verkoopprijzen) van de zegels 'Nederland 1' en 'December' van 2010 t/m 2024 opgenomen. Tevens is (in de laatste kolom) de korting vermeld, die door het gebruik van de decemberzegels verkregen werd. Was dat aanvankelijk nog € 0,10, al gauw werd dat gehalveerd tot € 0,05. Met uitzondering van de afwijkende korting van € 0,08 in 2016, waarvoor ik geen ver-

klaring kan bedenken. Ook de korting van de decemberzegels van 2024 bedraagt weer € 0,08.

Voordat ik alle uitgaven van de decemberzegels uit de jaren 2010-2024 de revue laat passeren eerst nog enkele algemene opmerkingen.

Opvallend is natuurlijk de afname van de korting die men krijgt bij het gebruik van de decemberzegels. In 1987 kon dat oplopen tot 1/3 van het gewone tarief: bij post in een gesloten enveloppe was dat fl. 0,50 i.p.v. fl. 0,75. In 2010 was de korting nog € 0,10 (bijna 25%), in 2013 veranderde dat in € 0,05 en terwijl de kostprijs alsmaar opliep bleef is de korting blijven hangen op datzelfde bedrag. In 2023 is de korting nog minder dan 5%.

Voor die korting levert de gebruiker ook nog bestelsnelheid in: de met decemberzegels gefrankeerde post hoefde niet meer binnen 24 uur besteld te worden. Het streven van de postrijen was om deze binnen drie dagen te bezorgen, maar in de praktijk van de laatste jaren is gebleken dat dat kan oplopen tot soms wel meer dan een week.

Een voordeel is wel dat de decemberzeges geldig zijn voor Kerst- en Nieuwjaarspost tot een gewicht van 50 gram.

En ook hier geldt dat decemberzegels die in het verleden voor minder dan de huidige frankeerwaarde zijn aangeschaft gewoon gebruikt mogen worden. Met andere woorden: alle decemberzegels (vanaf 2010) zijn elk jaar - zonder bijfranking - geldig voor de Kerst- en Nieuwjaarspost, dus binnen de jaarlijks aangegeven periode.

De decemberzegels per jaar.

In 2010 verscheen het velletje decemberzegels voor het eerst in zijn nieuwe gedaante, met december en jaartal 2010 (afb. 2) en met zelfklevende gom.

Op de zegels is het 'tarief' niet vermeld (was € 0,34). Frappant is dat vanaf 2010 ook de verkoopprijs van de decemberzegels nergens op de velletje genoemd wordt.

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Mechanische verwerking van de Kerst- en Nieuwjaarspost

Deel 2 over de Decemberzegels

De Gouden Baton, deel 1

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
vacature

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Mechanische verwerking van de Kerst- en Nieuwjaarspost

Op pagina 4 wordt uit de doeken gedaan hoe het zit met de verwerking van de speciale post. Hieronder een afbeelding uit dit artikel.

Afb. 4. Ook op decemberzegels zonder frankeerhaakje komen inkjetprints met een kerstboommotief voor, zoals hier op decemberzegels van 2006 met oranjeleukige fosforinkt; gestempeld in Nieuwegein / 404 op 9 december 2020. De drie zegels van € 0,29 zijn samen goed voor het toen geldende volledige brieftarief van € 0,87.

Decemberzegels, deel 2

Hierbij een afbeelding uit deel 2 over de decemberzegels

Afb. 6. Rechter bovenhoek van het velletje decemberzegels van 2012 met het 'huismerk-logo' van AH, rechtsboven (NVPH Va - met de zegels 3009, 3007, 3008 en 3011). De volgorde van deze zegels is anders dan die in de 1e en 2e kolom van het hele velletje.

Afb. 2. Velletje decemberzegels van 2010, met 20 zegels in 10 verschillende afbeeldingen (NVPH 2778-2787). De hier afgebeelde versie is een zgn. speciale 'huismerk'-versie van Kruidvat en Trekpleister.

Zoals in deel 1 van dit artikel 3) is gemeld waren er tussen 2007 en 2016 ook decemberzegels te koop in speciale 'huismerk'-versies, bij Albert Heijn en bij Kruidvat/Trekpleister. Deze varianten hebben elk een eigen artikelnummer en zijn afzonderlijk vermeld in de Speciale NVPH Catalogus. Dat was in 2010 ook het geval. Het TNT-logo is in 2010 voor het laatste gebruikt. In 2011 zou de naam gewijzigd worden in postnl. Zoals al jaren gebruikelijk worden deze velletjes uitgegeven met zelfklevende gom (Zkg).

Afgezien van het speciale prestigeboekje uit 1999 (NVPH PRA, Het Sterrenboek, met drie complete velletjes decemberzegels van fl. 0,55) is er met decemberzegels alleen in 2010 een prestigeboekje (NVPH PR32) verschenen, met de naam "Het jaar eindigt met een kaartje, de geschiedenis van Kersten Nieuwjaarspost". Daarin zijn 2 bladen met elk tien zegels (met zelfklevende gom) opgenomen. De achterzijde van deze velletjes is niet bedrukt.

In 2011 hebben de decemberzegels een kleiner formaat. Ook hier waren het

velletjes van 20 zegels met zelfklevende gom, met twee keer 10 verschillende afbeeldingen (NVPH 2887-2896, afb. 3). Het logo was voor de eerste keer dat van postnl, met ook de speciale 'huismerk'-versies van AH en Kruidvat/Trekpleister. Behalve de woorden Nederland en Decemberzegel was ook het jaartal 2011 vermeld. De verkoopprijs was € 0,36 maar deze is niet op de zegels en ook niet op het velletje vermeld.

In 2012 is er voor de derde achtereenvolgende jaar weer een "nieuwje" te melden: na het woord December in 2010 en het postnl logo in 2011 zien we 2012 voor het eerst het 'frankeerhaakje' op de decemberpostzegels.

Was is een frankeerhaakje? Dat is een klein zwart winkelhaakje dat op de postzegels is afgedrukt, en waarvan de diverse afmetingen van de twee pootjes van dit rechthoekje de waarde van de postzegel vertegenwoordigen; daardoor kan in de machinale verwerking gecontroleerd worden of de frankering van het poststuk correct is. Op dit moment zijn de meest voorkomende tarieven waarbij dit het geval is Nederland 1, Nederland 2, Internationaal 1 en vanaf 2012 ook de zegels uit de Decembervelletjes (afb. 4).

De frankeerhaakjes, die ook wel 'sorteerhaakjes' genoemd worden, kunnen op diverse hoeken van de postzegels voorkomen.

Het eerste frankeerhaakje op de Nederlandse postzegels wordt aangetroffen in 2010. Maar het zal daarna nog enkele jaren duren voordat ze op alle postzegels te vinden zijn. Frappant is wel dat op de zgn. Snoopy zegel uit 2010 (NVPH 2777) wel al het karakteristieke december-frankeerhaakje staat (afb. 5) 5).

Pas 2 jaar later, in 2012, staan de sorteerhaakjes ook op de decemberzegels van de velletjes. In dit jaar is de prijs van een velletje $20 \times € 0,40 = € 8,00$.

Een velletje heeft twee keer 10 verschillende afbeeldingen in twee kolommen. De volgorde binnen de twee linker- en de twee rechterkolommen zijn verschillend. Die in de eerste twee kolommen staan in de nummervolgorde van de zegels in de Catalogus. De volgorde van de 20 zegels in de 3e en 4e kolom zijn anders.

Afb.3. Eén van de decemberzegels uit 2011 (Eekhoorn, NVPH 2888), gebruikt in december 2021. Het tarief van Kerstpost was in dat jaar € 0,91. Door de 'waardestijging' van deze postzegel had de afzender een extra voordeeltje van € 0,55!

Afb. 4. Een eerder geplaatste afbeelding in Novio posta 4) met de meest voorkomende frankeerhaakjes op de Nederlandse postzegels. De tarieven van Europa 1 en Wereld 1 zijn in 2014 samengevoegd tot Internationaal 1.

Ook in 2012 zijn er weer drie varianten wat de logo's betreft: alleen postnl (linksboven), samen met het huismerk-logo van AH (afb. 6, voorzijde blad) en samen met de beide logo's van Kruidvat en Trekpleister.

In 2013 vindt er zowel op 1 januari als op 1 augustus een tariefsverhoging plaats, bij elkaar opgeteld is dat € 0,10.

decemberzegels 2013

Afb. 7. Bovenrand met acht decemberzegels van een velletje uit 2013 met frankeerhaakjes linksboven of rechtsonder bij 'december'.

Afb. 5. Rechter onderhoek met twee postzegels uit een velletje Snoopy decemberzegels van 2010. Deze postzegels waren de eerste decemberzegels met een karakteristiek frankeerhaakje. Dit haakje zit hier in de linker onderhoek van de postzegel

Omdat bij de decemberzegels van dat jaar de korting is teruggebracht van 10 naar 5 euro cent, is de prijs daarvan ten opzichte van december 2012 gestegen met € 0,15 oftewel 37,5% ! Een velletje van 20 stuks kost dan € 11,00.

Dit jaar zijn er vier varianten wat de logo's betreft: alleen het postnl logo, en de drie combinaties met AH (afb. 7), Kruidvat en Trekpleister.

In 2014 en 2015 gaan de prijzen met € 0,05 per zegel (€ 1,00 per vel) omhoog. Het AH huismerk-logo wordt niet meer aangetroffen, die van Kruidvat (afb. 8) en Trekpleister (afb. 9) nog wel. De zegels hebben hetzelfde formaat als voorgaande jaren maar zijn rechtopstaand, in twee groepen van twee rijen.

Tot zover deel 2 over de Decemberzegels, de periode 2016 t/m 2024 zal besproken worden in deel 3 van deze artikelenreeks.

Jan Op den Camp ben ik zeer erkentelijk voor de scans van alle varianten decemberzegels die hij voor mij gemaakt heeft, waardoor dit artikel van geschikte afbeeldingen kon worden voorzien.

Wordt vervolgd.

Jos M.A.G. Stroom.

Noten.

1. De Koning Willem-Alexander zegels met cijfer 1 en 2 en met Internationaal 1 (NVPH 3135-3137) die voor het eerst in 2013 werden verstrekt, kregen vanaf 2014 ieder volgend jaar toch een aangepast jaartal mee en in de Speciale NVPH Catalogus ook steeds een eigen nummer !
2. Bron: Speciale Catalogus Nederland NVPH 2025.
3. Noviposta 2024-3, blz. 8.
4. Noviposta 2024-2, blz. 9.
5. NB: alle andere 'persoonlijke decemberzegels' (ook uit voorgaande jaren) zijn in dit artikel buiten beschouwing gebleven.

Afb. 8 (links). Rechterbovenhoek uit 2014, met het huismerk-logo van Kruidvat.

Afb. 9 (rechts). Rechterbovenhoek uit 2015, met het huismerk-logo van Trekpleister.

Op beide emissies staan de frankerhaakjes links, onder het woord 'Nederland'.

Strijd om de Gouden Baton, deel 1

Het succesvolle televisieprogramma "Maestro" van AvroTros (gem. 1,7 miljoen kijkers) is een dirigeerwedstrijd om een Gouden Baton (afb.1). Het seizoen 2024-2025 van "Maestro" begint op zondag 3 december. Le baton is in ons beste schoolfrans een stok (afb.2).

Afb. 1

Cultuurhistorisch gezien is het de staf waarmee Jean-Baptiste Lully (28-11-1632 - 22-03-1687)(afb.3) de maat van de muziek begeleidde aan het hof van Lodewijk XIV (05-09-1636 - 01-09-1715) (afb.4). We hebben het onlangs nog kunnen zien bij de Olympische Spelen 2024 in Parijs.

Van oorsprong heette hij Giovanni Battista Lulli en was deze molenaarszoon afkomstig uit Florence. Lully kwam op 54-jarige leeftijd aan zijn einde door een merkwaardig incident.

Afb. 2

Afb.4

Afb. 3

Noviposta - 9

Tijdens het dirigeren van een Te Deum op 8 januari 1687 gaf Lully de maat aan door met een lange stok op de grond te stampen. Per ongeluk raakte hij daarbij een van zijn tenen zo hard dat hij gewond raakte. Volgens de overlevering kreeg hij gangreen (koudvuur) en overleed hij twee maanden later.

De Duitse dirigent Louis (= Ludewig) Spohr (05-04-1784 - 22-10-1859) hanteerde voor het eerst een baton zoals wij die nog steeds kennen (afb. 5, volgende pagina).

Maar het was (zie Carl Maria von Weber, 18-11-1786 - 15-06-1826) ook mogelijk de maat te slaan met een opgerolde partituur (afb. 6, volgende pagina).

De stok van Lully leeft voort in de maarschalksstaf van luitenant-admi-